

DE GRONDWET - ARTIKEL 141 - BEKENDMAKING HERZIENE GRONDWET

De tekst van de herziene Grondwet wordt bij koninklijk besluit bekendgemaakt, waarbij hoofdstukken, paragrafen en artikelen kunnen worden vernummerd en verwijzingen dienovereenkomstig kunnen worden veranderd.

WETENSCHAPPELIJK COMMENTAAR ARTIKEL 141 - BEKENDMAKING HERZIENE GRONDWET - B.M.J. VAN DER MEULEN

Inhoudsopgave

1. Tekstplaatsing
2. Vernummering
3. Historische versies

Editie januari 2016

1. TEKSTPLAATSING

Artikel 141 bestendigt een praktijk van dubbele bekendmaking. Allereerst is er de bekendmaking van de wijzigingswet, waarop art. 139 ziet. Deze is constitutief. Vervolgens is er de bekendmaking van een nieuwe doorlopende tekst van Grondwet. Artikel 141 belichaamt een principiële andere benadering dan die van de Verenigde Staten, waar wijzigingen niet in de Constitutie-tekst worden verwerkt, maar als amendementen daarbij worden gevoegd.

Een illustratie van het Nederlandse stelsel biedt de Grondwet van 1983. Op 19 januari 1983 waren de wijzigings- en aanpassingswetten aangenomen. Zij werden op 28 januari 1983 in het Staatsblad geplaatst.^[1] Een KB van 1 februari 1983^[2] bepaalde dat de plechtige afkondiging, zoals door art. 212 Grondwet 1972 vereist, zou plaatsvinden door uitgifte van een buitengewone Staatscourant op 17 februari 1983.^[3] Deze bevatte slechts de teksten van de wijzigings- en aanpassingswetten, maar met de verschijning ervan was de inwerkingtreding een feit. Het KB vereist door artikel 214 Grondwet 1972, inhoudelijk gelijk aan het huidige artikel 141, werd dezelfde dag in het Staatsblad geplaatst,^[4] met als annex de doorgenummerde tekst. Dit KB verscheen dus onder het regime van de nieuwe Grondwet. De praktijk van de dubbele bekendmaking werd voortgezet in 1987 en in 1995, zij het dat in het laatste geval de herziene tekst pas in 1996 werd bekendgemaakt.^[5] Deze

bekendmaking van de tekst met vertraging heeft zich herhaald na de herzieningen van 1999 en 2000.^[6] Als de herzieningen van beperkte betekenis zijn, zoals in 1999, is dit een praktische werkwijze. In 2008 ging het weer wat vlotter. Na de wijzigingswet van 27 juni 2008, werd de nieuwe tekst bekend gemaakt bij besluit van 22 augustus 2008, uitgegeven 4 september 2008 (Staatsblad 348).

Artikel 141 biedt een voorziening die bij gewone wetgeving node wordt gemist. De wijziging van een gewone wet is voltooid met de publicatie van de wet die aangeeft op welke wijze de bestaande wet wordt gewijzigd. Het eigenlijke knip- en plakwerk dat nodig is om een geconsolideerde versie te maken van de gewijzigde wet, wordt buiten verantwoordelijkheid van de wetgever uitgevoerd door commerciële uitgevers. Deze mogen ook oplossingen verzinnen voor eventuele puzzeltjes die door onvolkomenheden kunnen ontstaan (zoals de wijziging van een reeds ingetrokken bepaling).^[7]

In alle opzichten superieur aan de Nederlandse aanpak is mijns inziens het systeem in de Verenigde Staten waar alle federale wetgeving periodiek en systematisch wordt geconsolideerd in de US Code (zie: <http://uscode.house.gov/>) en alle federale uitvoeringsregelgeving in de US Code of Federal Regulations (zie: <http://www.ecfr.gov/>). Dit systeem heeft ten minste drie voordelen: de volledige omvang van de van kracht zijnde wetgeving is relatief gemakkelijk vast te stellen, alle wetgeving die betrekking heeft op een bepaald onderwerp is door de systematische indeling relatief gemakkelijk te vinden en, tenslotte, de wetgever neemt zelf de verantwoordelijkheid om na wijziging bindend vast te stellen hoe de nieuwe tekst van de wet luidt.^[8]

The screenshot shows the homepage of the Office of the Law Revision Counsel, United States Code. The header includes the seal of the Office and the text 'Office of the Law Revision Counsel UNITED STATES CODE'. Below the header is a navigation menu with items like 'Search & Browse', 'Currency and Updating', 'Classification Tables', etc. The main content area has a search bar for the United States Code, a 'Jump To' section with fields for Title and Section, and a 'Browse the United States Code' section listing titles from Front Matter to Title 7—Agriculture, each with a 'View' link.

Bron: <http://uscode.house.gov/>

2. VERNUMMERING

De mogelijkheid dat hoofdstukken, paragrafen en artikelen worden vernummerd en verwijzingen dienovereenkomstig kunnen veranderd is een beperktere dan in artikel 138. Artikel 138 opent de mogelijkheid de structuur van de Grondwet en de structurelementen die deze uitdrukken bij wet te wijzigen (waarbij een versterkte meerderheid is vereist). In artikel 141 wordt slechts de mogelijkheid geboden de

nummering en verwijzing aan te passen aan de veranderingen die uit de wijziging van de Grondwet voortvloeien. Daarvoor is geen versterkte meerderheid nodig, zelfs geen wet. Het is de rubricering en de aanduiding daarvan die gevolgen kan hebben voor de interpretatie van een wettelijke regeling. Te dien aanzien kunnen op grond van artikel 138 voorzieningen worden getroffen. Op grond van artikel 141 kunnen slechts reeds getroffen voorzieningen redactioneel worden gladgestreken.

3. HISTORISCHE VERSIES

Add. art. XII Gw 1887: De Koning is bevoegd den tekst der herziene Grondwet bekend te doen maken en daarbij in de artikelen, welke naar een ander artikel verwijzen, de veranderingen van nummers aan te brengen, welke noodig blijken te zijn.

Add. art. XIII Gw 1922: De tekst der herziene Grondwet wordt door den Koning bekend gemaakt in eene doorlopend genummerde reeks van artikelen, met inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling en met wijziging voor zooveel noodig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen.

Art. 205 Gw 1938: De tekst der herziene Grondwet wordt door den Koning bekend gemaakt, nadat, voor zooveel noodig, de hoofdstukken, de afdelingen van elk hoofdstuk, en de artikelen doorlopend zijn genummerd en verwijzingen zijn veranderd (art. 206 Gw. 1948; art. 213 Gw. 1953).

Art. 214 Gw 1956: De tekst der herziene Grondwet wordt door de Koning bekend gemaakt. De hoofdstukken, de afdelingen van elk hoofdstuk en de artikelen kunnen door Hem doorlopend worden genummerd; Hij verandert zo nodig de verwijzingen.

NOTEN

1. Stb. 1983, 15- 51.
2. Stb. 1983, 68.
3. Stcrt. 1983, 34a.
4. KB 17 februari 1983, Stb. 1983, 70.
5. Wetten van 10 juli 1995, Stb. 1995, 401- 404; KB van 29 maart 1996, Stb. 1996, 218.
6. Wetten van 25 februari 1999, Stb. 1999, 133- 135 (art. 78a en 34 en vervallen additionele artikelen); Rijkswet van 6 oktober 1999, Stb. 1999, 454 (vervallen additionele artikelen); Rijkswet van 22 juni 2000, Stb. 294 (art. 97- 100).
7. Desgevraagd vertelde een redacteur van Sdu mij; "Dit gebeurt inderdaad vrij regelmatig. In de meeste gevallen waarin een wijziging niet kan worden doorgevoerd, is dat omdat de te wijzigen tekst niet voorkomt in het aangegeven deel. De redactie plaatst hierbij altijd een algemene redactionele opmerking: Abusievelijk is een wijziging geformuleerd die niet kan worden

doorgevoerd.” Bedoeld is de redactie van wetten.overheid.nl. Een zoekopdracht in de functie uitgebreid zoeken naar de zinsnede “die niet kan worden doorgevoerd” leverde op 13 januari 2016 niet minder dan 182 regelingen op waarin bij de wetstechnische informatie deze voetnoot wordt gebruikt. In een groot aantal van deze 182 regeling komt zij zelfs meerdere keren voor. Koploper is de Wet milieubeheer (19x) gevolgd door de Wet op het financieel toezicht (16x) en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (12x).

8. De Sdu website wetten.overheid.nl is niet een product van de wetgever. Keuzes van de redactie zijn voor verantwoordelijkheid van de redactie en voor risico van de gebruiker. Dit geldt ook voor eventuele (on)volledigheid. Evenmin heeft ieder stuk regelgeving een vaste plaats binnen een bepaalde systematiek.

CITEER SUGGESTIE

B.M.J. van der Meulen, Commentaar op artikel 141 van de Grondwet, in: E.M.H. Hirsch Ballin en G. Leenknecht (red.), Artikelsgewijs commentaar op de Grondwet, webeditie 2020 (www.Nederlandrechtsstaat.nl).